

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

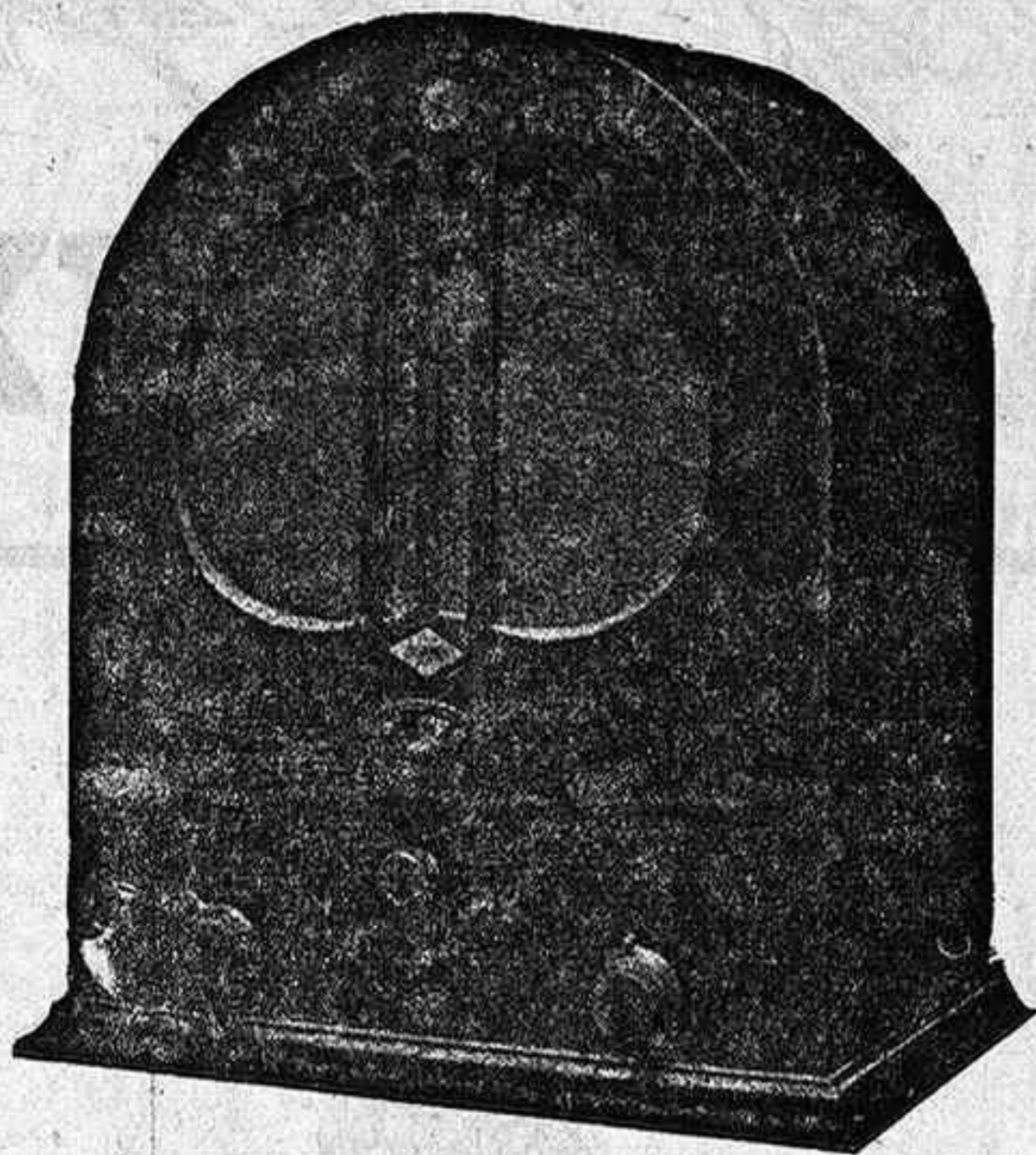

La Quaresma

—Per primera vegada aquests senyors sabran el que és la Quaresma.

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties' gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

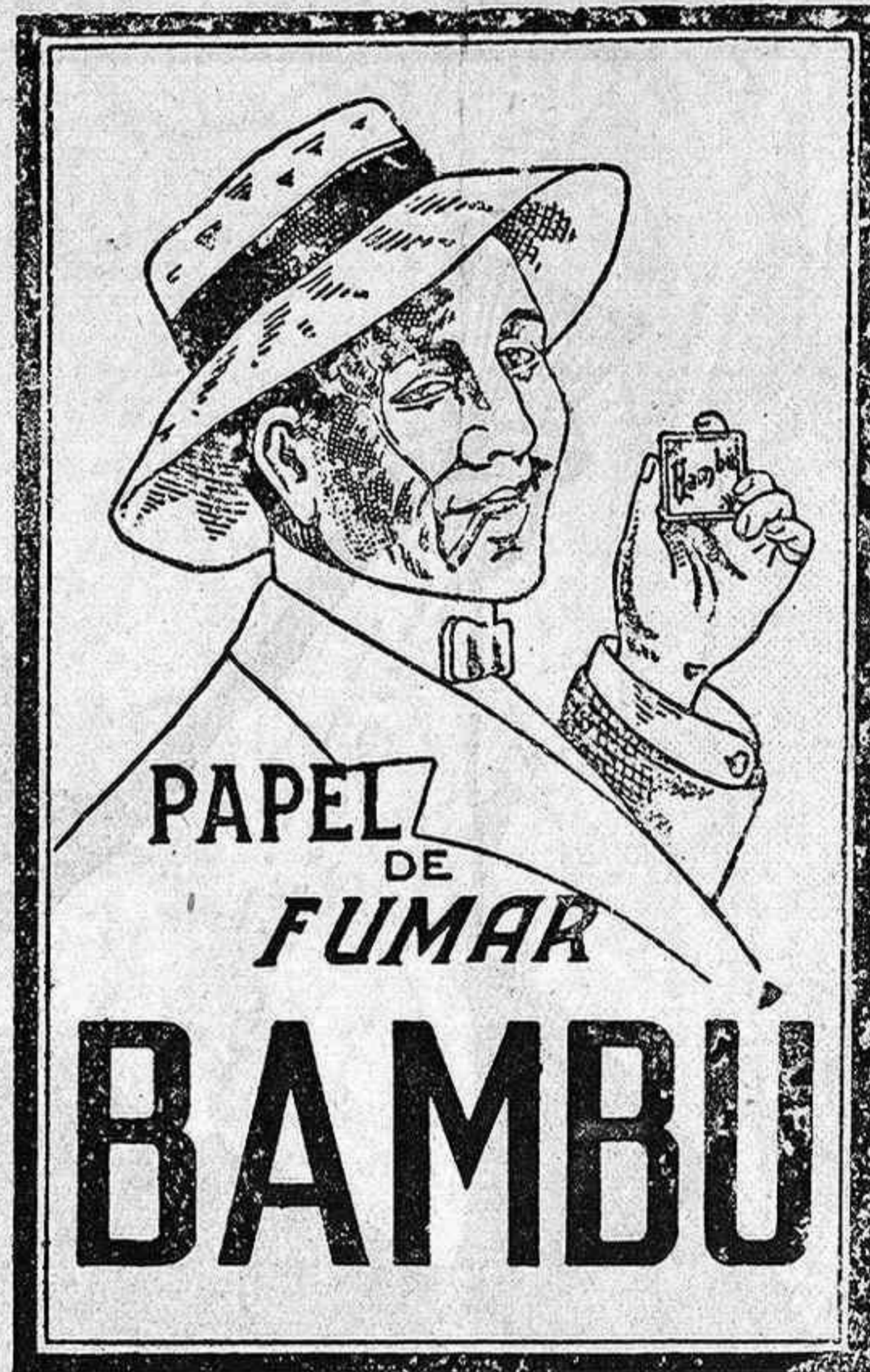
Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, pa. cròniques i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guaireixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avari), *escames*, *herpes*, *ulceres paricòsies* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb les Gragees potencials del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sòkatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortollament, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

El discurs del senyor Lerroux

NS hem quedat sense sentir el discurs del senyor Lerroux. Si hem de dir la veritat, estàvem més que convençuts que aquest discurs no seria pronunciat en la data que les gents l'esperaven. Ho havíem dit i predit en els cercles de les nostres amistats, on la nostra profecia era rebuda amb incredulitat, de la mateixa manera que ho era quan advertíem públicament que l'Esquerra Republicana de Catalunya s'en-

duria les majories municipals i de diputats. Per què estàvem convençuts, íntimament convençuts, que el senyor Lerroux no faria aquest discurs? Per què estàvem convençuts que el senyor Lerroux aprofitaria qualsevol avinentesa per a no fer-lo, si més no, momentàniament? Entre d'altres raons, per l'ambient que s'havia creat entorn d'ell.

El senyor Lerroux no és ja un polític sensacionalista. De la violència de la seva joventut no en resta res. Ara és un home equànime, discret, contemporitzador i comprensiu. Ha estat un home que ha combatut molt, que ha patit molt, que ha estat diversament atacat, i, en arribar a la seva edat, vol deixar darrera d'ell la visió d'un Lerroux que no té res a veure amb el Lerroux d'abans de la guerra. La seva actitud en l'hora de les conspiracions, la seva actitud en l'hora del triomf de la República, la seva actitud d'aquest instant en una mena d'oposició ho demostra. Quan alguns esperits inquiets dels Comitès revolucionaris no volien contactes amb el senyor Lerroux, aquest, tot i creient que li feien una injustícia, es posava a la disposició dels conspiradors i acceptava els llocs de segon grau que li podien donar; en passar de cap dels Comitès a lloctinent, per tal com l'arribada del senyor Alcalà Zamora al camp republicà, de fet, li va prendre la direcció del moviment, el senyor Lerroux acceptava l'efecte i passava al segon grau, sense fer una protesta; quan, per no entendre's en la repartició de carteres ministerials, el senyor Lerroux es desentén del senyor Azaña, el cap del partit radical no

s'aixeca, com el senyor Maura, en ple Parlament, a donar una explicació de la seva actitud, ans resta al seu escó, emmudit i discret. I quan el govern li fa avinent que potser ara no és l'hora de parlar a Barcelona, el senyor Lerroux, en lloc de protestar i de parlar, accepta l'acord ministerial i es posa al costat del Govern.

Encara hi ha un altre gest en el darrer període de la vida del senyor Lerroux: la composició de la candidatura de Barcelona. En veure que podia quedar-se sense representació parlamentària el senyor Nicolau d'Olwer, el seu company de Consell de ministres, sense demanar-li autorització, l'encabeix en la seva llista i el fa votar pels seus correligionaris adversaris i enemics, advertits de la persona i de la doctrina que representa l'illustre humanista.

Tot això no vol dir altra cosa que el senyor Lerroux, en aquests darrers anys, s'ha vist en una situació diferent a la de la seva vida passada. Aquest home combatut, escarnit, vilipendiat alguna que altra vegada, ha assolit la *solera* del polític responsable. En la vida parlamentària francesa, Arístides Briand no ha atacat mai a Raymond Poincaré, ni aquest a aquell. Han estat els representants de diverses doctrines, han estat els representants de dues menes de francesos: els partidaris de la internacionalització de la idea de la pau i els favorables a una política nacionalista-revengista aprofitant els tractats de guerra; però mai cap dels dos homes no s'han dreçat públicament l'un contra l'altre. Han esperat ambdós llur hora política. I aquesta hora ha sonat per a tots dos. Per a Briand, després del triomf del "bloc des gauches", passat el xarmpió de l'*herriotisme*; per a Poincaré, en les eleccions de 1928, essent l'home del franc. I tots dos, junts o separats, salvant la República dels atacs extremistes.

El senyor Lerroux ha comprès que qui ha esperat la República trenta anys, bé podia esperar en ella uns anys més la seva hora, si és que aquesta arribava. Té una finor política superior a la dels quatre demagogs que el volten, entre altra gent respectable. Aquells quatre demagogs creuen que, un cop pronunciat el discurs de Barcelona, passaria el poder a les seves mans. Obliden que, com ha dit Azaña, la política a Espanya ja no es fa fora del Parlament, sinó en l'hemicicle constitucional. Si el senyor Lerroux considera, un dia o altre, que el poder ha d'anar a les seves mans, el demanarà des del seu escó. I li donaran tot seguit probablement... quan estigui gastat el senyor Azaña.

El discurs de l'Olimpia ha quedat inèdit. S'ha escrit una pàgina en blanc amb l'eloqüència amb què el senyor Lerroux ha sabut silenciar els motius que l'han obligat a oferir al govern, una vegada més, la seva col·laboració ministerial...

FRANCESC MADRID

Avui s'ha posat a la venda:

ALMANAC de L'ESQUELLA de la TORRATXA

¿Ja l'heu comprat?

Patriotisme ben entès

Un dels més equànimes consellers de la Generalitat, el senyor... Però no, no publiquem el nom. Diguem, per avui, el pecat i callem el pecador. Fet i fet, el lector perspicaç ja sabrà a qui atribuir-lo. En tot cas no s'errarà de gaire.

Es el cas, dones, que en una reunió en la qual es tractava de fer gestions per apressar l'aprovació de l'Estatut, un dels més olímpics consellers, exclamà:

—Però per què tanta pressa d'aprovar-lo? Si, fet i fet, quan estigui aprovat, molts haurem de deixar els càrrecs públics!

Cal que siguem conseqüents

Amb motiu del Carnestoltes, "El Matí" va publicar un editorial comminatori: "Els dos convidats".

"Mentre les autoritats civils—deia—conviden els ciutadans al platxeri, les autoritats religioses criden els creients a la penitència."

I descrivia tot seguit, en tons apocalíptics, la situació a Barcelona: assassinats, escarnis, revolucions, incendis, persecucions, martiris, atemptats...

"No és temps de joia — resumia —: és temps de deixuplinar-se."

Molt bé, trobem molt bé que la gent de "El Matí" es deixuplini amb gran coratge, i fins, si així els plau, que es deixin deixuplinar exemplarment bo i parant les natges una després de l'altra, com recomana l'Evangelí...

Però, aleshores, si és així, per què hom permet que la senyoreta Civera es disfressi cada any de Colombina?

I més encara...

"I més encara — deia, per acabar, l'editorialista de "El Matí" —: si entre nosaltres hi hagués algú que tingués el propòsit de concórrer a alguna d'aquestes festes de Carnestoltes, que es recordi de les seves obligacions de catòlic i que no s'oblidi que, així com s'havia fet el càrrec de desprendre's de certes quantitats per a son gaudi, són cada dia majors les necessitats de l'Església."

Eh? Això és saber fer anar l'aigua al seu pou.

Ja ho sabeu, doncs: no gasteu mai ni cinc cèntims en platxeris —; recordeu-vos dels pobres capellans.

I a propòsit d'autors

¿Sabeu com Gastó A. Màntua volia titular la seva darrera producció, del Coll-Blanc?... Agafeu-vos: la volia titular "La cañi de los caireles". Sort que Pius Daví tingué un moment de bon sentit i va oposar-s'hi.

Eufemisme

"El Senyor ens ho donà, el Senyor ens ho ha pres", ha dit en una carta

als seus soldats de la Península el general dels jesuïtes.

Això de "el Senyor ens ho ha pres", en l'estil jesuític, vol ésser, naturalment, un eufemisme molt fi... i és una poca-solta.

¿No és, en canvi, realment eufèmic això altre de "el Senyor ens ho donà? El Senyor?... Pobre Senyor!

Perquè ens feien l'ullet

El Nunci, monsenyor Tedeschini, ha fet l'elogi de l'actitud dels jesuïtes.

—N'hi ha prou — ha dit — amb mirar-los amb llurs cares somrients

Ai, bojot! Ara comprenem que més d'un els hagi volgut posar pis.

L'expulsió del primer jesuïta d'Espanya!

FITXES

VELLA LADY. La Vella Lady, en un prostíbul dels més rebregats, ens explica la seva passada vida d'opulència. Havia estat l'ídol del Gaiety. Les seves cançons rebotien pels quatre punts cardinals de Londres, i el brill de les seves perles havia fet somiar a moltes noies londinenques. S'havia maridat amb un Lord, gran terratinent del comtat de Westmoreland. Havia enganyat l'espòs amb el duc de Monmouth, després Eduard VII.

La Vella Lady, per explicar-nos la seva vida—certa o imaginada—, ens ha convidat a un te d'una humilitat esfereïdora. En el tremolor de les mans que ens el serveixen endevinem el proper drama.

En treure els comptes de la nit amb el petit "gigoló", que ella manté a mitges amb una amiga jueva, ¿com li explicarà la manca del guany controlat o la bogeria d'haver ofert un te a una gent desconeguda amb la qual no ha fet negoci?

APUNTAT EN UN ANGLE DEL PAPER. Hem trobat en *Les Thibault*, de Roger Martin du Gard, moltes observacions agudes.

Una: "En veure passejar junts un jove i un vell, sense que tinguin res a dir-se, penso: Són pare i fill".

L'ODI POLÍTIC ES FILTRA... En "Je Suis Partout", i en la secció d'Espanya, un corresponçal, sedasser i fàcilment fitxable, s'especialitza en el "potin" polític. Les "històries profitoses" que narra

són reticents històries de baix to que, adreçades a un públic estranger, equivalen a una insídia desvergonyida i antipatriòtica.

Ara es llença a rodar pel món—nosaltres ja l'havíem oblidada—la llegenda del nu íntegre exigit a les noies de l'Escola Normal barcelonina per un professor, ex-membre de la Comissió de la Protecció de la Infantesa, nomenat després per Ventura Gassol professor de cultura física de la dita Normal. La llegenda és narrada fangosament i amb bona amplitud de marge.

També es llença a la voracitat del públic, àvid d'escàndol i de suggestions que es puguin engrandir, el cost de la decoració de la casa particular del President de la Generalitat, en els nostres temps de finances ciutadanes ensorrades: "2.534 pesetes per un bronze d'art; 5.157 per un tapís; 7.800 per cortinatges; 14.000 per justes precioses; 1.917 per una ràdio..."

Hem vist a catalans fer passar el periòdic francès d'unes mans a les altres i comentar gaudiosament els "potins" traïdors del setmanari.

No ho creiem lícit. Ho hem dit a la cara dels complaguts i enriolats comentadors. Sabem la intensitat de l'odi polític i com es filtra per tot. Però, ¿quan arribarem a aprendre que l'odi polític s'ha de frenar amb l'honorabilitat personal?

ELS PERSONATGES QUE ENRAONEN COM TOTHOM. Molts crítics ens han dit: "Cal que reformeu el

vostre diàleg d'autor dramàtic. Cal que els vostres personatges enraonin com tothom".

Hem callat per a no tornar als crítics aquesta contesta: Els personatges que enraonen com tothom, acostumen a enraonar com si tothom enraonés malament.

DOS POETES ALEMANYS. L'un és el poeta Börries von Münchhausen. Es el compendi de l'Alemanya apropiada a la Gran Guerra. Legendes. Imperialisme. Jueus del Vell Testament nats a Bavària. Llebrers. Criats uniformats. Arpes. Escenes de cacera. Un xic d'anarquisme elegant de balada, aristocratitzament de les balads de Liliencron. Bocks de cervesa i rams de lilà. Algun psalm i alguna escena de carrer, vista per un que hi passa amb guants d'ante i monocle circumferenciat de carei. Sota de la poesia, el presentiment que el poeta que l'ha escrita sent un fort orgull de criar panxa.

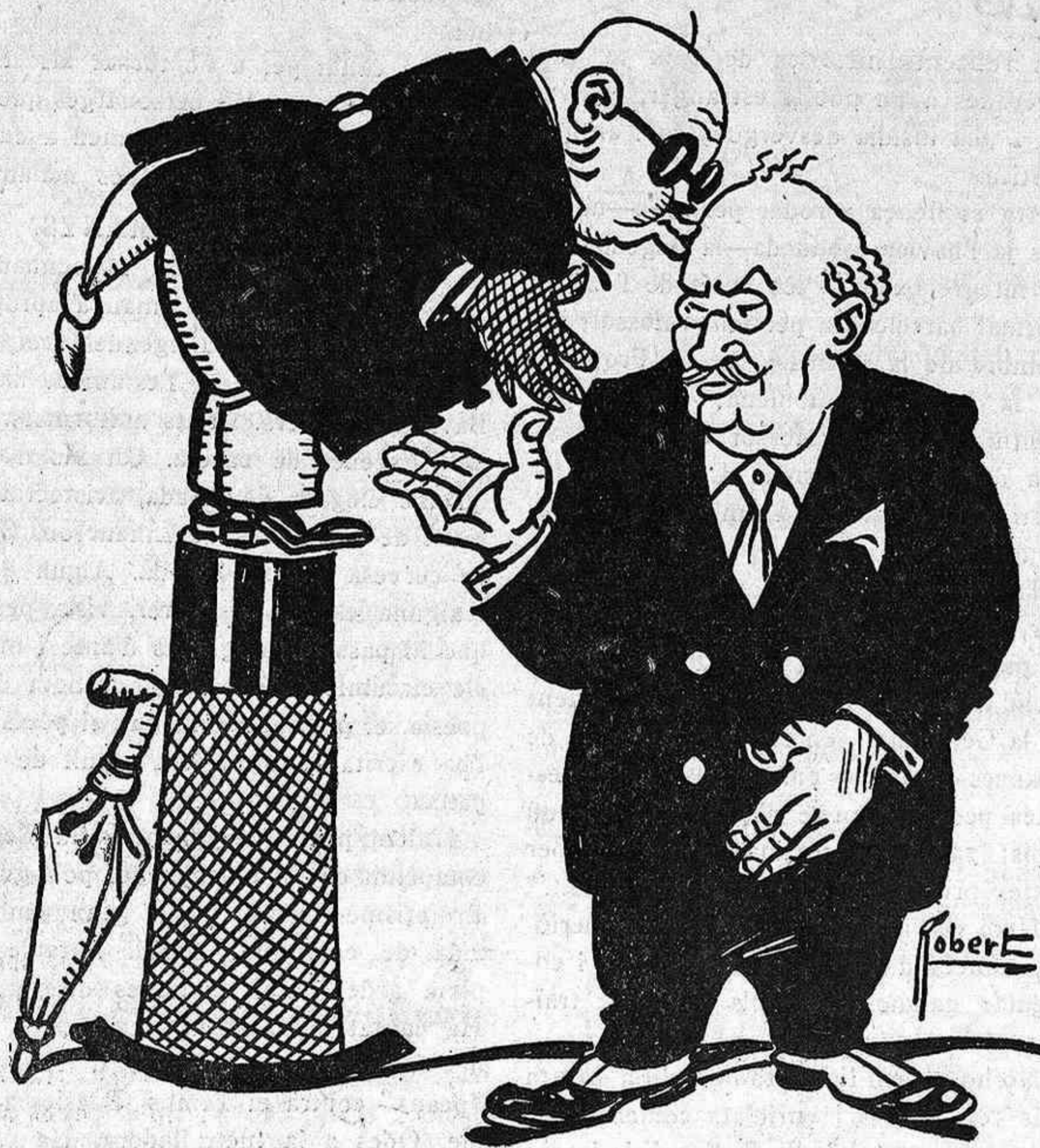
L'altre poeta és Johannes R. Becher, compendi de l'Alemanya del post-guerra. Profetisme místic d'una gran embranzida de comunitat social. Paraules de plom ardent amb clarianes d'esperança. Ha cantat la prostituta, en espera, sota del fanal roig que la llaga. Ha escrit "peans" contra el Temps. Poesies al poble. Odes a la metralladora. Ha cantat a Lenin abans que el cantessin els del grup francès de Aragon, Eluard, Breton, Pierre Unik.

Entre un poeta i l'altre es troba palpable aquest tomb social que la humanitat ha fet i que el burgesisme i els aburgesats s'entesten a no veure.

A cal barber

—Apa, senyors!... A qui li toca, ara?...

En Lerroux diu el que pensa:

—De totes maneres, senyor Esteve, no te'n refiïs gaire, de mi.

UNA NOTA PER A "AGORA".
Alerta! Alerta! És molt bo ésser original. Però ens cal cercar que l'originalitat sigui pròpia i que no sigui originalitat perquè s'assembla a l'originalitat dels altres.

RAMON VINYES

Discos

La Companyia del Gramòfono ha publicat aquest mes una sèrie de discos interessants.

"La Riteta" i "El saltiró de la cardina", E A 1200. Dues cançons que va fer populars Mercè Serós i que ara ha impressionat amb el gust exquisit que sempre ha cantat les seves cançons.

—"Duerme" i "No vuelvo a amar" E A 3757. Joan Urbizu i Margarida Cueto canten aquestes dues cançons a duo molt ben ajustats i a més són inspiradíssimes en llur melodia.

—L'orquestra Jack Hilton executa amb una justesa insuperable—per alguna cosa està classificada amb jus-

tícia la millor orquestra de jazz del món—el vals de la pel·lícula "El millón", "Estamos solos"; l'altra cara del disc conté una bella pàgina musical, "Si no fuiste amada" E A 3761.

—La simpàtica Perlita Greco canta dos melangiosos tangos, "Portera" i "Un compadrito fué".

—Maurice Chevalier, amb la seva gràcia que ens té habituats, se'ns presenta aquesta vegada en "Mamá Inés" i "Bon soir", A E 3754, dues composicions que ja s'han fet populars.

—L'orquestra Demon ha triat dues esplèndides cançons "Allà en la Habana" i "Abre la puerta, Asunción", A E 3759. L'orquestra Demon ja és prou coneguda del públic barceloní, sobretot dels aficionats a la ràdio, on moltes nits ens alegren les vetllades amb les seves interpretacions.

—Andrés Segovia, amb la seva mestria en el difícil art de la guitarra, executa "Suite en la mayor", de L. S. Weiss; "Preludio", Giga, D A 1565; "Gavota" i "Zarabanda", D A 1225.

BAMBI

GLOSSARI

EL SENYOR CANONS

Parlen els dos senyors Canons: el de Carnestoltes i l'autèntic, el d'ara i el de sempre.

El de Carnestoltes és, naturalment, un tipus d'un grotesc accentuat. Té el nas ilarg i vermell; porta ulleres fumades i copalta; té panxa. És un ninot de periòdic humorístic, un ninot de Nogués o del nostre Picarol.

L'altre, el senyor Canons de cada dia, el de sempre, és un home qualsevol, un tipus borrós, sense personalitat. Més aviat gras que prim, vestit amb bona roba i amb mal gust.

Els dos senyors Canons, el de ficció i el de realitat, es troben. I en trobar-se, somriuen; s'estrenyen les mans amb efusió, amb una efusió més cordial per part del senyor Canons autèntic, puix en el de caricatura s'observen uns aires de superioritat molt graciosos. En el fons, el senyor Canons autèntic enveja i admira l'altre, el de Carnestoltes.

—Senyor Canons!

—Senyor Canons!

—Què me'n diu, de tot això? És el primer any que ens veiem amb República.

—Jo voldria que fos l'últim!

—Això ho voldriem tots els senyors Canons!

—Ho crec. I aquesta és la meua única alegria. Encara hi tinc fe, jo, en els senyors Canons.

—Ja ho crec! A pesar de totes les ironies de més o menys mal gust, a pesar de totes les caricatures.

—Nosaltres som els puntals més fermes de l'ideal.

—Però hi ha qui pregunta de quin ideal es tracta.

—De quin s'ha de tractar? Del millor, que és el nostre. De l'ideal de l'ordre costi el que costi, de l'ideal de la tranquil·litat

—...i bons aliments.

—I bons aliments, sí, senyor, que bé ens els mereixem per a treure'ns el disgust d'aquesta maleïda República.

—Calli! Calli, que hem de fingir que som republicans.

—Ja ho fingirem; però procurant que la República se'n vagi en orris.

Els dos senyors Canons callen. S'aguarden, riuen per sota el nas. I tots dos, l'autèntic i l'altre, semblen dos senyors Canons de Carnestoltes. I ho són.

VIRAI

A contraclaror

C'EST ÇA L'ESPAGNE...!

Report personal d'una escena de cada dia. Sortia de visitar una sala d'exposicions, i al davant meu anaven tres estrangers, un senyor de mitja edat i dues senyores, una de les quals, la més jove, guaitava amb delectança un pomell de flors que portava a la mà. Com si fos fet a posta, en el curt espai de dues-centes passes, van sortir a demanar-nos caritat vuit o nou pidolaires. Hi havia tot el mostruari: de l'home amb veu de ploricó que pretén fer-vos vibrar les fibres cordials mentre us passa a frec de nas el braç mutilat; el captaire apocalíptic que mormola la frase de moda, *Hoy por mí mañana para usted*; l'etern convalescent, amb la cara ensafranada, que sempre acaba de sortir de l'hospital; la dona, amb la criatura a coll, que us demana trenta cèntims pel tramvia per a anar a Sant Josep de la Muntanya... el senyor estranger anava fent almoïna a tots, i acompanyava l'acció amb un gest de cortesia. Va arribar el tro final, el número d'atracció de forasters que jo feia temps que no havia vist. Un pallardàs bru, amb *pan y toros*, la cigarreta a l'orella, agenollat a a la vorera i amb els braços en creu, llençava a l'aire, amb clara i ben timbrada veu de bariton, la clàssica cantarella: *Nobles caballeros, tengan piedad y compasión...* Uns quants metres més enllà, un company repetia la COMPLANTA, amb veu atenorada, segurament per llei estudiada de contrast. Es veu

Crisi financiera

—A quant puja el dèficit?
—No sé a quants milions!
—Ja ho tinc arreglat! Augmentarem les pressupostos un tant per cent igual a ço que pugui el dèficit, i quedarà tot solucionat.

que això fou el que impressionà més al senyor estranger, puix es deturà un moment i vaig poder sentir que deia a les senyores: *C'est ça l'Espagne...*

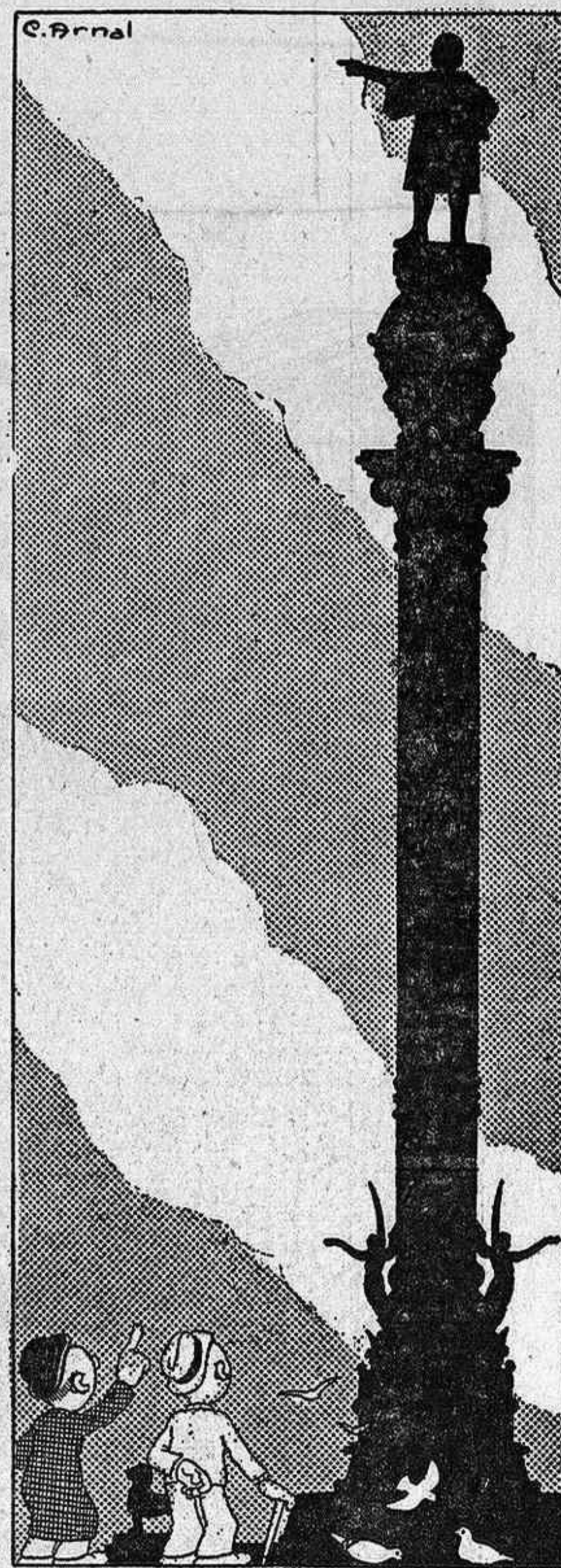
No puc afirmar si l'exclamació susdita tenia un to irònic, lleugerament compassiu, o bé es tractava d'expressar la satisfacció d'haver fet troballa de quelcom típic i pintoresc. Sigui com es vulgui, l'escena em va fer avergonyir per molts conceptes. En primer lloc, l'abundor de pidolaires, amb una repugnant exhibició de nafres i de brutícia, donava a entendre que no hi havia feina, assistència benèfica ni policia urbana. El fet que, amb comptades excepcions, tots els pidolaires parlin en castellà, podria fer creure a l'observador superficial que ací no hi ha problema de llengües o bé que els catalans deixem morir de fam els forasters.

Certament, hi ha misèria, manca de treball i una absoluta desorganització del serveis benèfics; però també hi ha moltes ganes de fer el taül i de viure amb l'esquena dreta, encara que sigui amb minva de la dignitat humana i recorrent als trucs de la tramoia més castissa. El vici de parar la mà, l'horror a la netedat i el confiar-ho tot a la sort, són veritables calamitats que infecten la vida de grans sectors espanyols. Un providencialisme a base de miracles i d'esperances de treure la rifa, ho explica tot. De totes les pensades que fan bullir la imaginació més exaltada, les que tenen més èxit són les que poden eximir de treballar. Un amic meu, que té estudiades i catalogades les innombrables maneres de no treballar, remarcava que en els desigs de les dones prenyades hi ha els més extravagants i fantasiosos, però que no recorda que a cap li vingui el desig d'anar a rentar un cove de roba.

Per això, quan a les Corts va proposar-se que Espanya es convertís en una República de treballadors, el món acollí la idea amb una homèrica riallada. Calgué afegir, com a explicació necessària, que la República seria de *treballadors de totes classes*, i, naturalment, hi entrà tothom, fins els que treballen demanant caritat.

Una part de les il·lusions i desencisos que ha produït en molts l'adveniment de la República, es deu precisament al concepte simplista de què el canvi de règim havia de significar-se com la tornada o l'anada a una Arcàdia o Xauxa, on es tingués de tot amb el mínim esforç.

Pertoca als governs de la República esvair aquestes dèries malsanes. Es

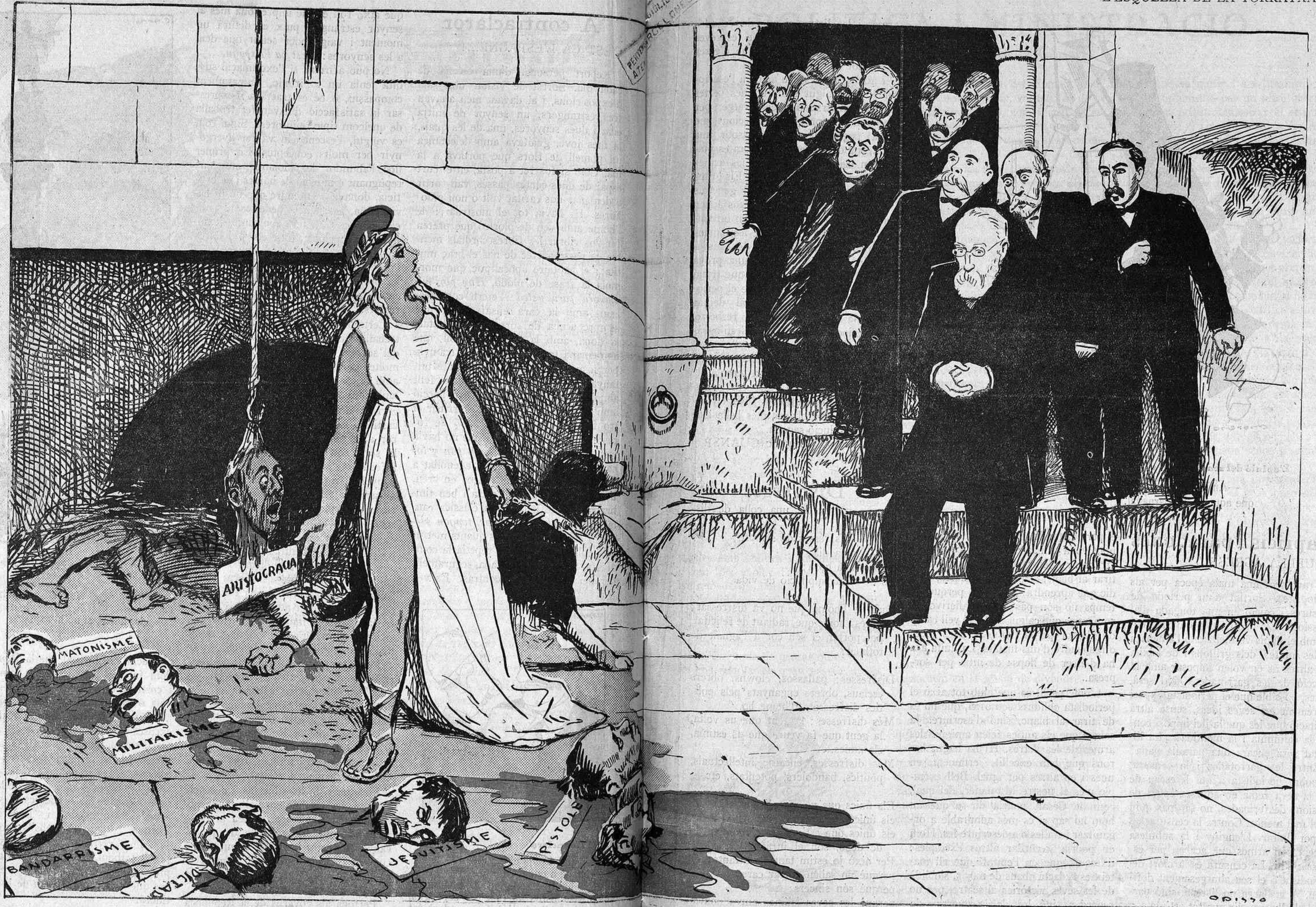
La darrera descoberta del senyor Carreres Valls.

—Diuen que Colomb va néixer al carrer del Call...

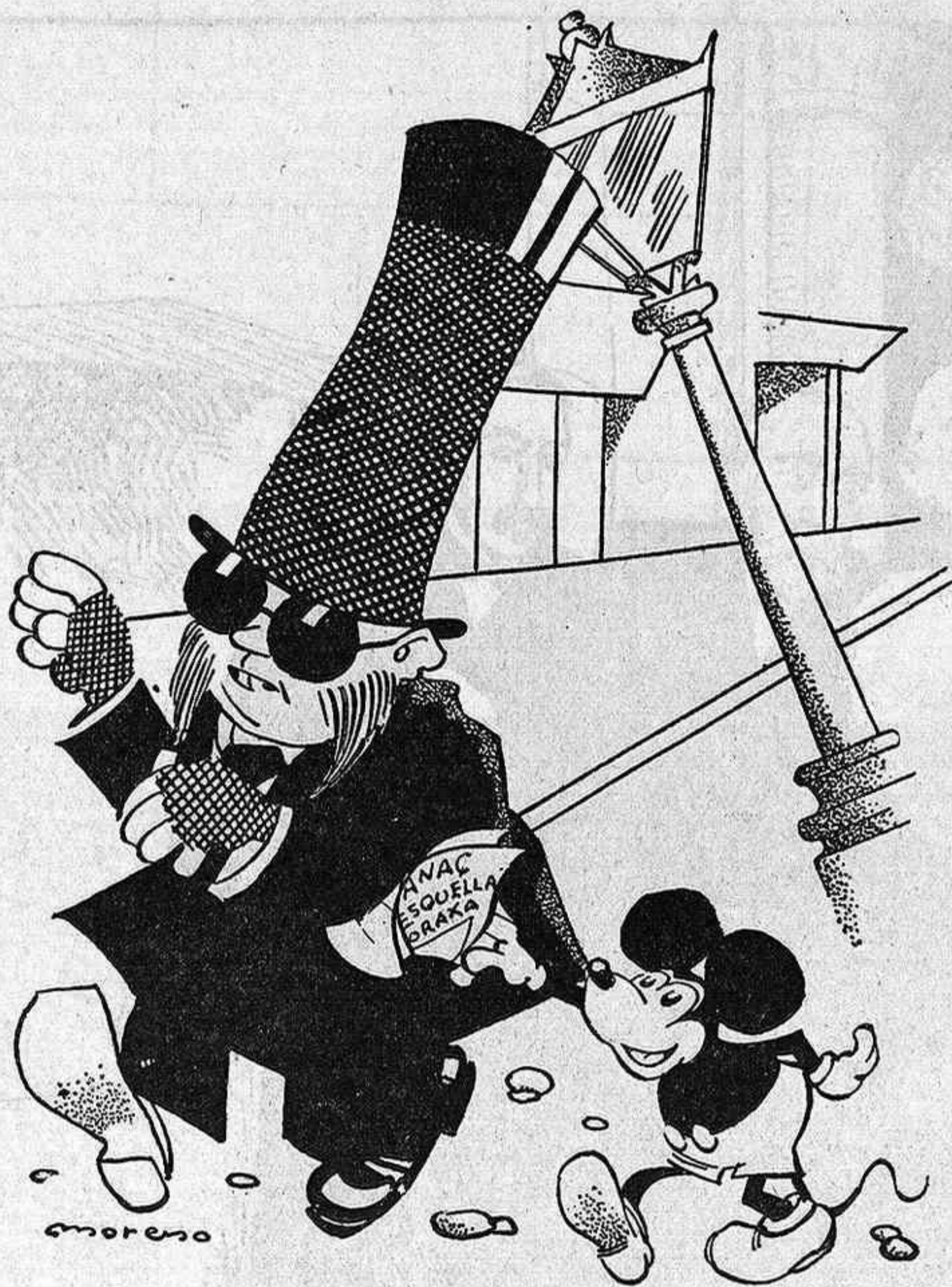
—Ca, home, si no hi cap.

obligació fonamental que la República doni feina a tothom, sigui com sigui i costi el que costi. El vell lema de *pa i treball ha d'ésser inexorablement acomplert*. Llavors s'hauran acabat les excuses i els planys, i aquestes forces que avui s'utilitzen per a ofegar motins i aldarulls, deurien aplicar-se, en tot cas, a fer treballar a cops de culata, si convé, els enamorats de la Cort dels miracles dels clàssics i sempre actuals "Monipodio" i "Lazarillo de Tormes". "Qui no treballa, no menja", diu el refrany. Vinga, doncs, feina per a tothom, i que desapareguin els professionals de la vagància o els il·lusos que esperen el manà de la reparadora.

FRANCESC CURET

LA NOVA CAPANA D'OSCA

L'opinió del senyor Esteve

—Amb l'Almanac de l'Esquilla passaré uns dies millors que aquests de Carnaval.

Capricis i paradoxes

AQUELLA AGRESSIÓ

Travessem una mala època per als periodistes. Sortim d'un període de censures i caiem en una tongada d'agressions. Els uns us imposaven silenci amb el llapis vermell, amb l'amenaça de les multes, dels grillons i de l'exili. Els altres us en volen imposar amb la coacció de les garrotades. ¿No serà, doncs, possible que el periodista exposi lliurement les seves idees, sense altra limitació que les que la llei imposi contra la calúnnia i la mentida? ¿La llibertat serà encara una paraula vana?

Entre les garrotades i la censura, el pobre periodista a qui li escau de fer la seva feina en aquesta època de passions desfermades, no sap pas quin és el mal menor. Contra la censura, no hi pot lluitar. L'enginy i la subtileza mateix són armes que acaben per esmussar-s'hi. La censura és la mort del periodista o el seu aburgesament definitiu. A la llarga no li resta sinó parlar de la lluna o dir que tot està bé.

Contra les garrotades, ja hi ha més defensa. Hi ha la possibilitat d'armar

el periodista, de la mateixa manera que hom volia armar els xofers contra els atracadors. El periodista aprendrà de tirar al blanc, a manejar el bastó, i no dic que aprendrà d'esgrima, perquè els temps no són pas tan cavallerívols i romàntics que calgui sortir al vell camp de l'honor per a defensar unes idees o respondre d'uns insults. La lluita ara ha d'ésser de llops: de nit i per sorpresa.

L'únic perill és que amb tot això el periodista obli el seu ofici, que no és de tirar al blanc, sinó d'escriure. Ja sabem que els antics feien amigues les armes de les lletres. Hi ha hagut barons que han excel·lit, certament, en unes i en altres per igual. Bell exemple n'és el nostre Muntaner, del qual, com de Cèsar, podria dir-se que un hom no sap si és més admirable a organitzar batalles o a descriure-les. Hom en podria recordar altres exemples: d'Esquil, que en l'epitafi que ell mateix es redactà abans de morir, s'oblidà de les seves victòries al teatre, per no recordar sinó les de la guerra; de Cervantes, amic de discórrer, precisament, entre aquesta avinença de les

armes i les lletres, i que de vegades sembla enorgullir-se més de les seves tristes ferides a Lepanto, que d'ésser el creador de "Don Quixot".

I això potser es deu a què a l'escriptor li han calgut sempre unes certes virtuts militars: mai el coratge, per mantenir les pròpies conviccions, no li ha pogut mancar per assolir una certa grandesa. Però sigui com es vulgui, en els temps moderns les armes i les lletres estan divorciades. Els grans escriptors són pacifistes, i els generals i els organitzadors dels feixos tenen ben poca cosa de literats: hom no voldrà pas prendre en compte les lamentables provatures literàries de Mussolini, sinó és encara com a una prova d'aquest divorci. Cal, doncs, que triem per a la nostra Premsa, entre el periodista intel·ligent, al qual cal deixar exercir la seva professió amb respecte, o el periodista que oblidà l'estilogràfica per la browning i la porra.

Però hi ha avui tants microbis de feixisme i de requetè en la tèrbola atmosfera barcelonina, que em penso que contra tot sentiment liberal i intel·ligent molts trobaran més bella i de més to la solució segona.

DOMÈNEC GUANSÉ

Disfresses

Passen pel carrer una colla de disfresses.

Són les disfresses de sempre;
les de cada dia;
les de cada hora;
les de cada palpitació de vida.

Quin és l'home que no va disfressat?
Quin és l'home que, radiant de felicitat,
pot portar el seu cor a l'aguait de tothom?

Disfresses; pallassos, clowns, obrers esclaus, obrers enganyats pels polítics disfressats d'home bo.

Més disfresses; la gent que us volta, la gent que fa veure que us estima, els amics...

Més disfresses, encara; intellectuals, polítics, bandolers, potentats, etc.

Els únics que no van disfressats;
els únics que diuen el que senten;
els únics que estimen o avorreixen de de debò, són els infants.

Per això jo estim tant els infants;
perquè no saben portar careta;
perquè són sincers;
perquè les seves ànimes pures només coneixen l'esperit del Bé.

DOMÈNEC ORÓ

POLITICA I MINISTRACIO

(El Govern de la Ciutat)

Tots nets de culpa

Un blanc i un pell-roja anaren una vegada a cacera junts i mataren un gran nombre de perdius. Com que havien convingut que farien parts iguals, el blanc, que sabia més aritmètica, fou l'encarregat de fer el repartiment.

—No m'ensarronis!—li advertí l'indi tot escamat. — Vosaltres els blancs sou molt vius.

—No; les repartiré al davant teu, i veuràs com no t'ensarronaré—li replicà tranquil·litzant-lo, el blanc.

I començà de comptar: Una per a mi, una per a tu, una per a mi. —Veus com no t'ensarrono?—s'interrompé, i tornà: —Una per a mi, una per a tu, una per a mi. —Fixa-t'hi bé, que no voldria que després vinguessis amb reclamacions. —Una per a mi, una per a tu, una per a mi... —i així successivament.

El resultat fou que al final el pilot del pell-roja era petit, petit, i el del blanc gros, gros.

I digué el pell-roja:

—Ves, si no ho haguessis comptat davant meu, hauria jurat que m'estafaves.

Heu-vos ací, en poques paraules, explicat el concepte que serveix de títol a aquesta secció "política i ministració", com deia en Pich—no confondre amb política i administració—i com per molts d'anys sembla que haurem de dir nosaltres.

D'aventures semblants a la del pell-roja els barcelonins n'hem conegudes tantes com qualsevol heroi de novella. Durant la dictadura, per exemple, tothom s'escriuïa de pensar quins comptes ens resultarien quan passés la dic-

tadura. Es parlava del Foment d'Obres i Construccions, encarregat de la neteja, precisament, com d'un foment de corrupció fantàstic, i entràrem a la República amb un desigs enormes de fer bugada.

Com que les caixes municipals eren buides, com que els superàvits del baró de Viver s'havien tornat dèficits, tothom estava cregut que la cosa venia d'unes sèries de despeses i contractes, i l'Ajuntament popular, encara no entrà, començà a declarar-los lesius sense deixar-ne cap per verd.

—Gràcies a Déu—deia la gent—, que sabrem qui es ficava els diners a la butxaca i els els farem treure altre cop i viurem feliços i lligarem els gossos amb llonganisses!

I es nomenà una Comissió de Responsabilitats perquè depurés les coses, i es començaren els expedients.

I bé; passen en aquest món coses tan estranyes, que, per exemple, limitant-nos al contracte de neteja, veïrem els regidors de la Lliga votant-ne la pròrroga contra els regidors d'Acció Catalana en l'Ajuntament automàtic, com digué el regidor Vilalta; votant en contra d'una modificació de preus, al·legant que s'anaven a regalar un milió i mig de pessetes al Foment, en el primer Ajuntament republicà.

Però una cosa més curiosa encara és que veïem com el dictamen en el que s'acusava de prevaricació el senyor Navarro Perearnau, tinent d'alcalde de la dictadura, torna, a petició d'En Vilalta, president de Responsabilitats, a la Comissió, per estudiar-lo millor, i que, al cap de cinc minuts d'haver fet el senyor Vilalta aquesta declaració en la sessió de divendres de la setmana passada, En Santamaria feia repartir als repòrters un discurs a màquina que ell pronunciaria, en el qual començava comentant la retirada del dictamen per En Vilalta i després, barrejant xifres, ens demostrava que, no solament no havia comès cap prevaricació En Navarro Perearnau, sinó que havia fet estalviar diners al municipi!

Qui entén aquest misteri?

Només l'optimista Eduard Calvet, que en ocasió d'entrar a una sala de joc saludà els concurrents amb la cèlebre frase: "Tots guanyant, eh? Tots guanyant!", podria desxifrar-nos el problema. Però Eduard Calvet fa

temps que va morir i ara hauriem de cercar l'optimisme per un altre cantó.

Si, com pretén demostrar el senyor Santamaria, el Dr. Navarro va fer estalviar diners al municipi, bé caldrà fer-li un homenatge que reconegui la seva circumspecció en tractar les qüestions municipals. I per si pot acabar de fer el pes, als arguments d'En Santamaria podem afegir una flor, modesta, però perfumada.

Quan es va acabar el nou Laboratori Municipal—cal reconèixer-ho, magnífic—s'estaven fent els preparatius per la campanya electoral que ens havien de dur—sense que ningú no ho sabés—la República. L'edifici estava llest, tot estava a punt, l'endemà mateix haurien pogut instal·lar-s'hi els serveis, però... però el Dr. Navarro Perearnau no es decidia a fer la recepció de l'edifici. Què hi mancava? No res, però... Però el contractista es desesperava; temia, i amb raó, que si canviava l'Ajuntament es voldrien revisar moltes coses abans que ell pogués cobrar, i insistia, insistia sense resultat. Calia estudiar... calia veure...

El contractista sospità finalment que potser no demanava la cosa prou ben demanada, amb prou *modos* diríem, i abans de decidir-se a canviar de llenguatge, ho digué a un conegut: "—Em

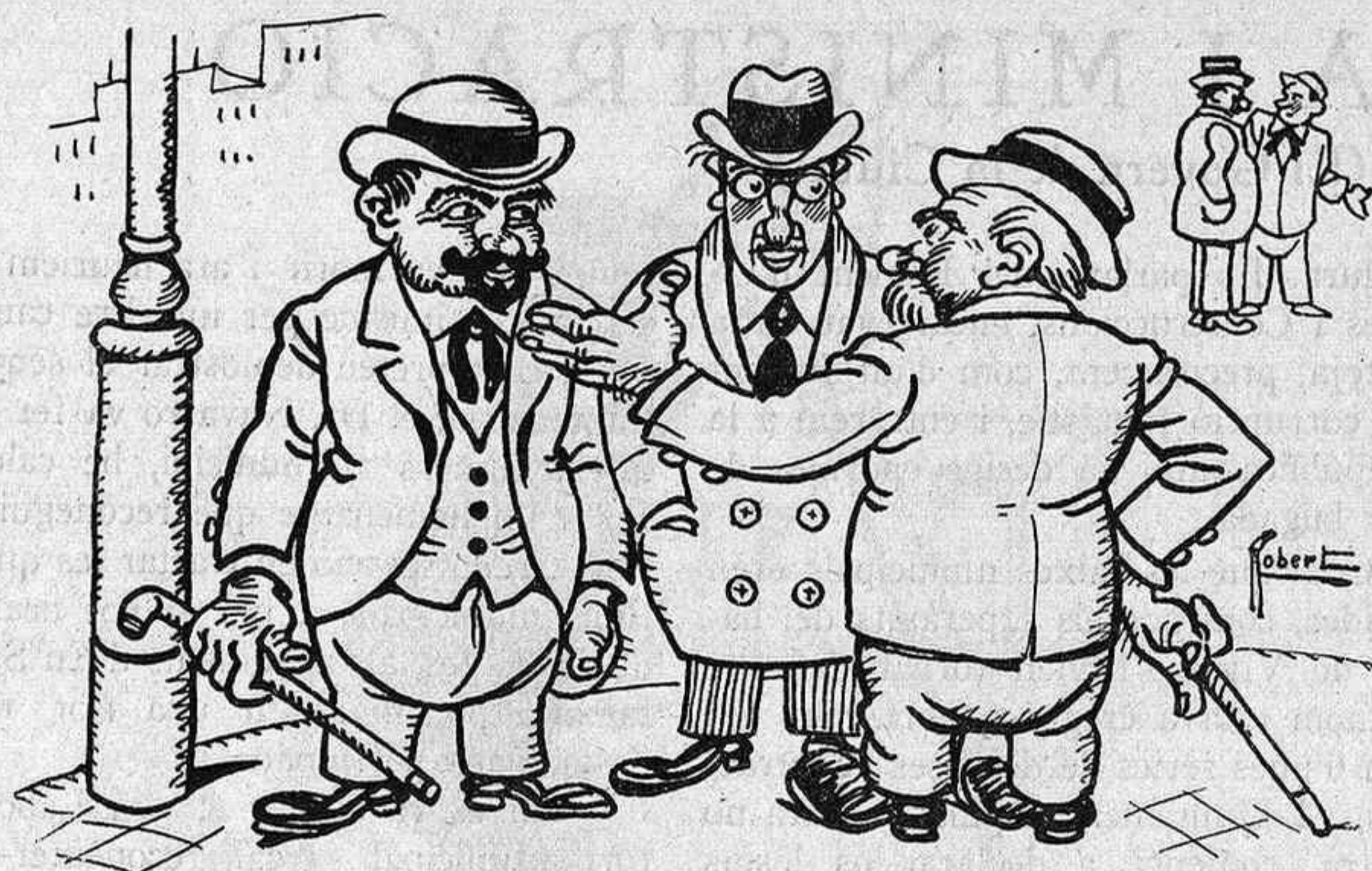

—Jo sempre vaig amb els que manen.

—Ja ho veu: ens obliguen a tancar i això que deien que volien abolir les festes!

—No faci el maula, que el dia de la Candelera no li ho va manar ningú, i vostè va tancar per gust.

La República passada:

—I quina difèrença hi ha, d'aquella República amb aquesta!...
 —Aleshores no hi havia cap mal republicà ni cap «enchufista»!...

sembla — li digué — que no ho demano prou bé; provaré una altra fórmula”.

Al cap de dos dies estava signada la recepció; l'ús d'un llenguatge més diplomàtic, o almenys, la decisió d'usar-lo, havia coincidit amb l'acabament de les meditacions portades a cap sobre la solidesa de l'edifici.

Els radicals i en Vàchier

El regidor Vàchier continua en plena actualitat; el seu llenguatge viu i imatjat, i perfumat sobretot, que algú que no conegui els carrers de Barcelona, tan mal proveïts d'indrets reservats, podria dir que ha portat al consistori el llenguatge del carrer, continua fent de les seves. En la sessió de divendres passat, amb motiu de veure's contrariat per En Comas, que actuava de cap de la majoria en absència d'En Casanovas, engegà tots els seus amics polítics a la merda: “Nois—digué amb desesperació—, aneu a la merda!” Que és com dir que ell es rentava les mans del que pogués passar.

Per una vegada, doncs, En Vàchier, en el si de la majoria, s'ha vist contrariat. Això, és clar, donà una gran alegria a la Lliga. I als radicals?

Els radicals, per bé que voten tan sovint com poden amb la majoria, en sortir de la sessió, comentaven l'actuació d'En Vàchier:

—La única manera de resoldre-lo —

deia l'Ulled — es que se disuelva la Comisión de Circulación y que vuelva todo a Fomento como antes. No habrá más remedio.

Si aquesta és l'opinió de tota la minoria radical, no envegem pas les estones que passarà En Vàchier. Sort que el germà Samblancat no l'abandonarà.

CAMPANETA

TELÓ ENLAIRE

CARNAVAL I TEATRES. Ensopiment. Els crits enrogallats del carrer s'han aplanat com paper d'estany damunt les cadires de les platees buides. Vendrell canta: “El Ultimo Romàntico”, i el teatre d'aquests dies sembla esperar d'un moment a l'altre el darrer espectador.

¿Què s'han fet aquelles inauguracions de la temporada de Quaresma, abans avisades amb platerets i bombo? S'esperava la primera estrena de la temporada per a poder-hi lluir el primer ram de les primeres violetes. Avui, no res Tot fugit!

ROMEA. Aviat: “El crit de carrer” (“Edició del vespre”). Segurament un altre crim d'un altre dels drames dits americans i de gran èxit arreu del món. Pobrets de nosaltres!

Aquests dies hem pogut veure en el cartell—en el teatre no, confessem-ho— un programa monstre — verament monstre —. “Terra Baixa” i “Flors i Papallones”. Perquè el públic pogués fer comparances?

NOVEDADES. No res. Com a cosa de crit, diu que es preparen: “Los aparecidos”, “Ki-ki-ri-qui” i “El sueño de la Inocencia”, traducció castellana. Així els

L'obrer.—Home, us venia a demanar treball. No voldrieu pas que us ajudés?
 El Batlle.—Home, us diré. Hi ha feines que m'agrada més fer-me-les jo mateix.

Pere Coromines us dona, en l'Almanac de L'Esquella, les primícies d'un llibre revolucionari que té en preparació

Desconeguts

- No em coneixes?

-No!

-Caram! Sí que m'auran] deixat malament, a Madrid, que ni Vós em reconeixeu!

de les ex-tertúlies catalanistes de la casa podran assaborir l'obra millor.

TEATRE NOU. Avui diuen que estrenaran l'opereta "Clo-Clo", del mateix autor del trist "Paganini". Desitgem que aquest "Clo-Clo" no faci "clu-clu", com les gallines, i torci el coll.

POLIORAMA. Gairebé no en sabem res. "La última aventura". Gran desconsort teatral. Arreu es tracta de coses últimes.

BARCELONA. Maria Palou, bona "Pepa Doncel".

APOLO. "Folies Espectacle". La reina "cañí", el rossinyol del "fandanguillo": "Estrellita Castro".

Estrellita Castro canta d'una faisó tan "cañí" i tan rossinyol, que sentiu els ge-

mecs i sospirs del seu cant en la cara com si fossin les pellofes que es treuen de l'escaiola en bufar-la en la menjadora de la gàbia dels canaris.

CÒMIC. Segueixen "Las Leandras". Passem, i que talli un altre. A les dotze i mitja d'una nit vàrem anar al "Còmic" a veure Harry Wills.

Harry Wills ens ha tornat una mica més pasta de xiclet mastegada que abans. Si a algú li sembla millor que diguem de "chewing gum", quedi dit.

GOYA. Hem arribat a la companyia Rivera-de Rosas i sentim el deure de fer punt i apart.

"Un hombre peligroso", 4 actes de teatre, i un gran actor: Enric de Rosas "Un Hombre Peligroso" és una traducció de l'obra de Giraldy y Spitzer.

Enric de Rosas ens mostra un perfilat tipus de Don Joan i, com sempre, sap el que fa i el que diu, cosa que és menys corrent del que sembla entre actors.

Benvingut sigui a Barcelona, on omplirà la nostra Quaresma i el nostre desig de bon teatre.

No mancarem a cap de les seves estrenes, i el "Goya", com ho fou amb la Xirgu, seguirà essent el nostre refugi preferit.

Nota bene. Del "Goya" n'han marxat l'Alady y la Blanca Negri. Els admiradors de "Flors i Papallones", que són els de l'Alady, en quedaran afligidíssims. No n'havíem parlat, i és el nostre deure de crítics.

Quan l'Alady es vol fer un elogi, s'acara al públic i diu, enfosquant la veu: "Ca barra tengo, eh?". Els seus entusiastes li retreuen la barra com a mèrit actualíssim. Ah! Li posen en compte també els elogis geperuts que li fan els que no van al teatre perquè en el teatre no hi ha modernitat ni fantasia.

Llestos!

WORK

"La Vanguardia" titulava així el seu article de fons de dissabte: "Aquí hace falta un hombre".

Que no en tenen prou, amb l'Azaña? O és que el rotatiu mortuori no se n'ha adonat encara d'aquest home?

✱

El senyor Solà de Cañizares ha fet constar la seva "important" disconformitat amb la incautació dels edificis escolars jesuítics.

I és que la ràbia se l'endú en veure que ha fallat el truc projectat pels nets de Sant Ignasi, que consistia, com hom sap,

a fer continuar les classes als alumnes per personal seglar (?) a les ordres de "La Educación" i "La Enseñanza", S. A., i a aquest fi havien àdhuc enviat circulars als pares o familiars d'aquells.

✱

El Comitè de Defensa Social va visitar el senyor Moles.

Segons tenim entès, li va demanar que perseguís enèrgicament les publicacions alegres.

Però, és que aquests senyors no s'han donat encara compte de què Espanya,

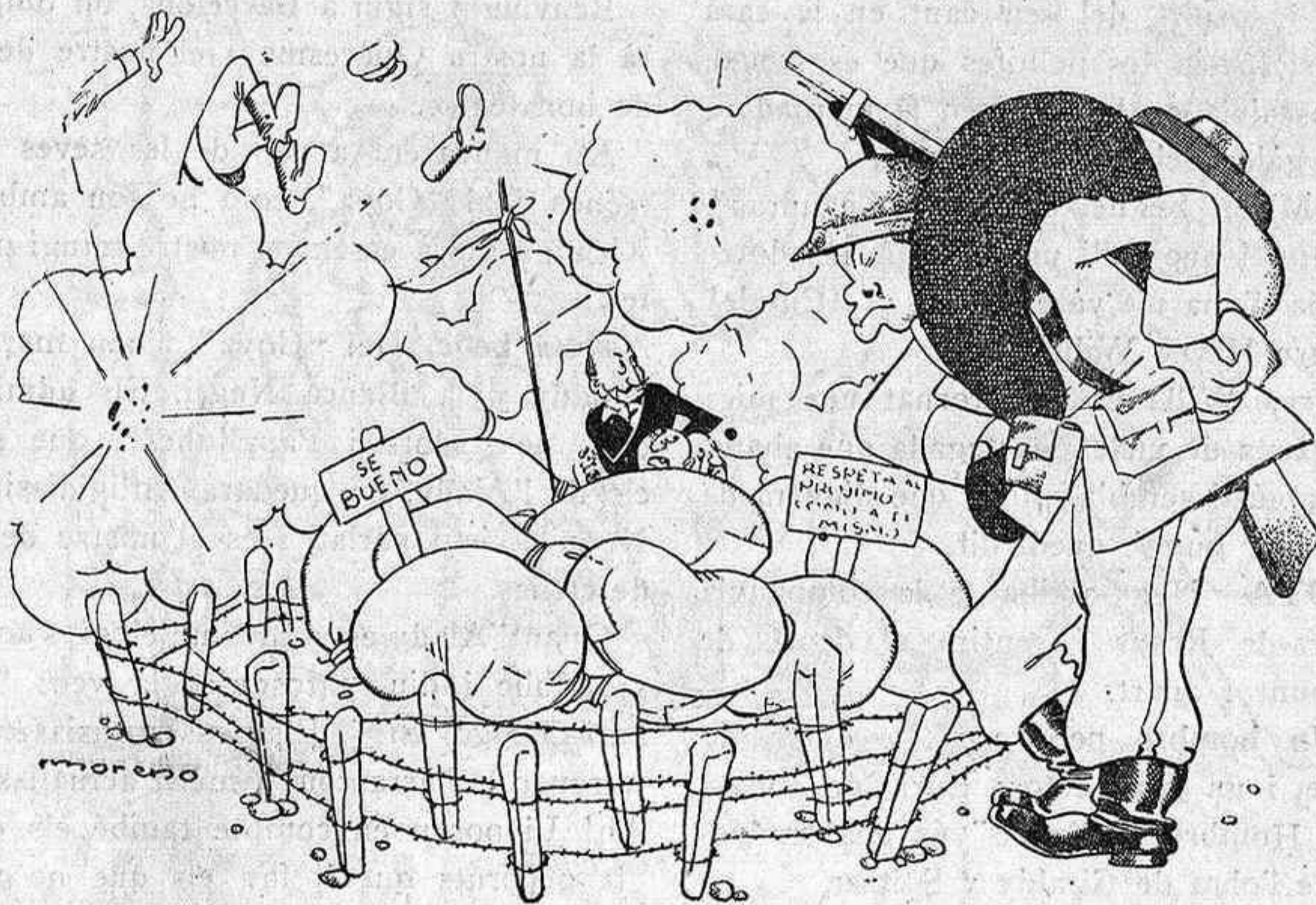
HERNIATS (Trencats)

Tingueu sempre present que els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnies són els de la **Casa Torrent**, sense traves ni elàstics engorrosos de cap mena; no molesten ni fan embalum i s'emmotllen com uns guants. Homes, dones i nens, han d'usar-ne. En bé de la vostra salut no heu de comprar mals braguers ni embenats de cap mena sense abans visitar aquesta casa: **13, Carrer de la Unió, 13, Casa Torrent, BARCELONA.**

MOLTA CURA A NO EQUIVOCAR-VOS DE CASA

Heu-vos ací tots els que signen l'**Almanac de L'Esquella**

Amichatis, P. Crehuet, D. Guansé, B. Soler, A. Esclasans, C. Sindreu, A. Piracés, R. Vinyes, E. Lluelles, C. Monfar, Iu Pons, A. Collado, P. Pujades, F. Canyameres, Ll. Capdevila, E. Saleta, A. Carrión, F. Pujols, A. Pestaña, A. Samblancat, B. Xifré, P. Palleja, A. Guimerà S. Borrut, Ll. Sans, J. Costa i Pomés, H. Santeugini, J. Maragall.

La força de la Societat de Nacions

—Digueu als vostres que si no fan cas dels nostres acords, ens empiparem de valent.

des del dia 14 d'abril, és un país lliure i europeu?

✱

A l'Ajuntament es va dar, l'altre dia, la nota de bon gust de no aprovar-se una proposició presentada per l'inefable senyor Solà de Cañizares que, sota el pretext de felicitar les autoritats per la prompta repressió dels desordres de Sùria i del Cardoner, amagava un sentit tendenciós.

Està vist que aquest pobre regidor no n'encerta ni una!

✱

S'ha constituït la Federació Obrera Catalana, entre la qual, segons sembla, abunden antics elements del tristament cèlebre Sindicat Lliure.

I ha publicat una nota que té la seva "salsa". Diu així:

"Els elements dirigents de la F. O. C. vénen acceptant totes les adhesions, però condicionant-les a què les vagues o conflictes que tinguin pendants els adherits siguin abans resoltes per les entitats que les van promoure."

En un mot: volen que els treguin les castanyes del "F. O. C."

✱

Un pagès de Navarres ha trobat al camp un bagul ple de dinamita.

Un dia això serà pitjor que a Cuba: volarem tots.

✱

L'alcalde de Madrid ha declarat que la

situació financiera del municipi madrileny és excellent.

Ah! feliços, feliços habitants de la vella cort de les Espanyes.

I encara demaneu subvencions del govern de la República?

✱

A Bèlgica ha estat resolta liberalment la qüestió del bilingüisme.

Serem nosaltres tan afortunats?

✱

A Madrid hi ha—segons paraules del ministre d'Instrucció Pública—45 mil infants sense escoles.

I el cas es repeteix, semblantment, a totes les altres poblacions de la península.

Aquesta és l'herència—la més trista herència—que ens ha deixat una monarquia secular.

Imp. "L'Esquella". -- Om, 8, Barcelona

—Amb quines armes contenen els revolucionaris?

—Amb es vostres, home, ¡no sigui Pau!

CARTELETA

GRAN TEATRE ESPANYOL
Companyia de vodevil i espectacles moderns de JOSEP SANTPERE
Avui, divendres, nit: representació del vodevil sonor
LA REINA HA REL·LISCAT
Llibre d'ALFONS ROURE Música de J. M. TORRENTS
Es despatxa a tots els Centres de Localitats

TEATRE VICTORIA
GRAN COMPANYIA TITULAR
Avui, divendres, nit: La sarsuela de M. P. MARTÍ i mestres AULÍ i TOMÁS
La Perla de Grana
Despatx a la guixeta del Teatre i Centres de Localitats

ROYAL CONCERT
Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384
Direcció artística: LEOPOLD MORAL
El Music-Hall de les cares boniques
Cabaret de 1 a 4 matinada
ORQUESTRA REMEN WARTY i P. GALLO

TEATRE COMIC
GRAN COMPANYIA DE REVISTES
Avui, divendres, nit i totes les nits
LAS LEANDRAS
prenent part **HARRY WILLS**
El teatre és dotat de calefacció central

FEROTIYL
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
 (MANCA DE VIGOR SEXUAL)

Específic de l'

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt efecàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersicials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfurs, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
 Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telefon 18631

Preu: 21'75 ptes.

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
 Pau Casals, Sagi-Barba,
 etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en discos

**La voz
 de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

JA HA SORTIT EL

ALMANAC de "L'Esquella de la Torratxa"

**No deixeu de comprar-lo
 abans no s'esgoti**

SUMARI

Preu: 1,50 ptes.

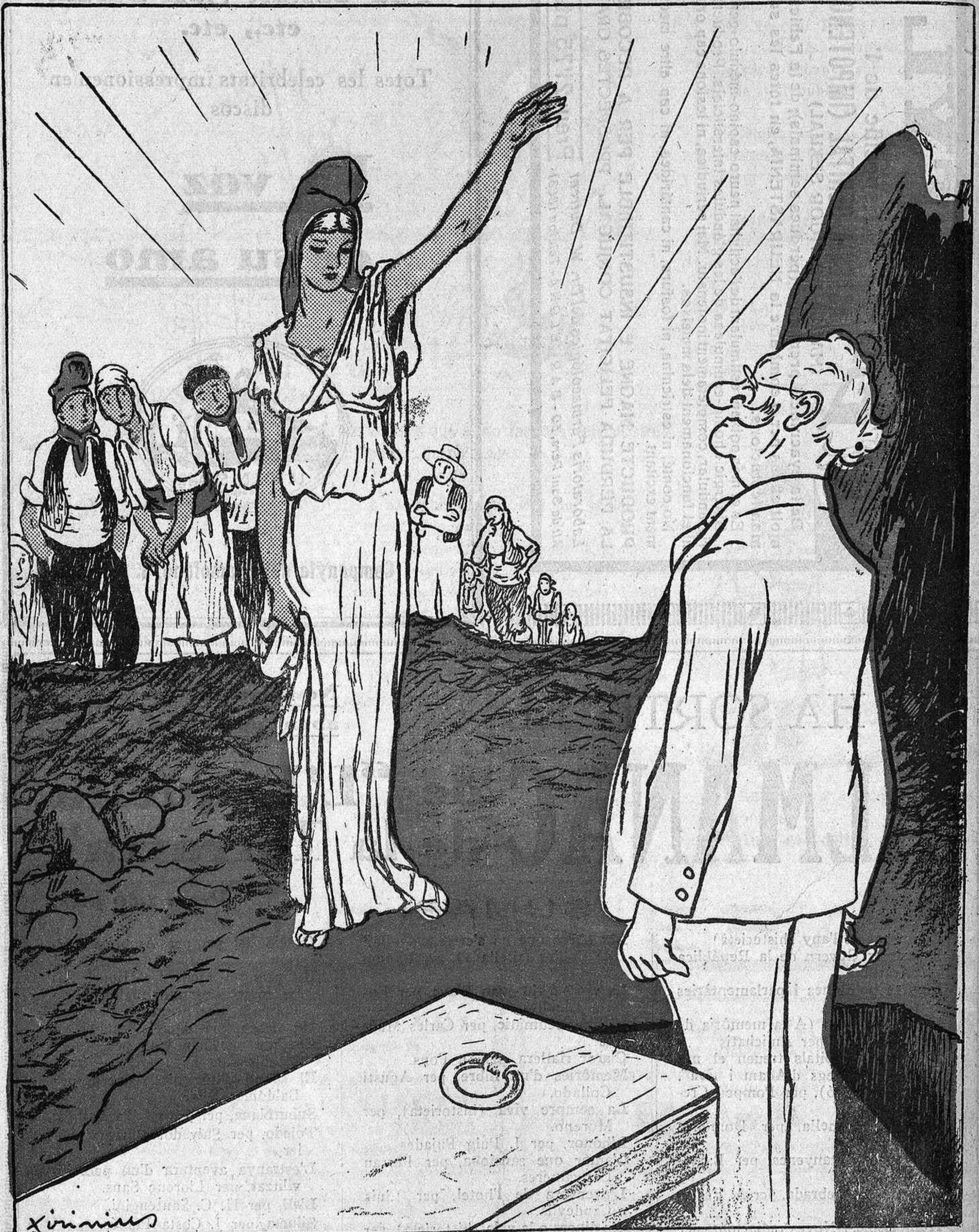
Els mesos de l'any (historieta)
 El primer Govern de la República (retrats).
 Figures polítiques i parlamentàries (retrats).
 Un amic perdut (A la memòria de l'avi López), per Amichatis.
 Els pecats capitals treuen el nas (Dels "Diàlegs d'Adam i Eva", en preparació), per Pompeu Crehuet.
 La rosa vermella, per Dornènc Guansé.
 Estampa muntanyenca, per Bartomeu Soler.
 Catalunya vertebrada, per A. Esclassans.
 Humorisme.—Noves radiacions, per Carles Sindreu i Pons.
 Set anys i mig de censura, per Agustí Piracés.

Les obres que no s'estrenen.—Ball de titelles (titellada), per Ramon Vinyes.
 La visió d'En Joan Blava, per Enric Lluelles.
 El món reumàtic, per Carles Monfar.
 Claror riallera, per Iu Pons.
 Memòries d'un llibre, per Agustí Collado.
 La sempre viva (historieta), per Moreno.
 L'honor, per J. Puig Pujades.
 L'amor que sanciona, per Ferran Canyameres.
 L'aventura de l'hotel, per Lluís Capdevila.
 Els diners o la vida (historieta), per Moreno.
 Oscar Wilde, per Emili Saleta i Llorens.

Oració del pa, per Ambrosi Carrión.
 Un primitiu modern.—Miquel Sallas, pintor i escultor mallorquí de Pollença, per Francesc Pujols.
 Un resum, per Angel Pestaña.
 Els que no l'han vist, per Angel Samblancat.
 El somni d'una nit d'hivern, per Baldomer Xifré.
 Suburbiana, per Jaume Pla Pallejà.
 Toledo, per Salvador Borrut i Soler.
 L'estranya aventura d'un peix civilitzat, per Llorenç Sans.
 L'all, per H. C. Santeugini.
 Silueta, per J. Costa Pomés.
 Primer dol, per Joan Maragall.
 Conjugal, per Joan Maragall.
 La morra, per Angel Guimera.

Gran quantitat de dibuixos i ninots

Les bullangues de la Barcelona romàntica per En Pere Coromines. Il·lustracions de l'època

La resurrecció:

—Ressuscita i parla. Ja fa temps que et volem sentir, i sobretot
pensa que som republicans!